

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА
ПЛЕЦЬКОГО В М. ОСВЕНЦІМ (ПОЛЬЩА)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ У СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
II Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
12-13 травня 2022 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 18 від «10» травня 2022 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 травня 2022 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2022. 495 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти індивідуальної траєкторії професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, туризму, розвитку індустрії гостинності та збереження історико-культурної спадщини, тенденції розвитку сучасного суспільно-політичного та культурно-мистецького простору.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів та студентів, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – провідний фахівець ВНТД.

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

КОЗАРЬ О.П., ПАВЛЮК М.М. Біогенна міграція та колообіг фосфору у природі між біосферою та навколишнім середовищем.....	362
КОЗИК І.М. Основні моделі суспільства в умовах постіндустріальної економіки.....	364
КРУЧАК Л. В. Ефективність товарної політики підприємств.....	366
КУРІТНИК І.П., МОЛНАР О., ГЕРАСИМОВ В. Альтернативна мікро- та наноенергетика.....	370
ЛІБА Н.С., ТОРІНА В.І. Поліваріантність поняття «регіон».....	371
ЛІНТУР І.В. Можливості вирівнювання економічної спроможності територіальних громад.....	374
МАКСИМЕНКО Д.В. Бізнес в умовах війни.....	376
МАТВІЙЧУК С.С., БУРТИН Л.Ю. Стиль «Шанель» – класика поза часом.....	377
МАСЛИГАН Р.М. Спільний продукт кіберспорту.....	378
НЕСТЕРОВА С.В. «Складні» діаграми – для візуалізації даних у специфічних аналітичних задачах	379
ОБІЦЬКИЙ А. А. Основні аспекти управління виробничим потенціалом промислових підприємств.....	381
ПАУЛИК А. Я. Роль інноваційної інфраструктури у формуванні конкурентних переваг економіки регіону.....	383
ПЕТРЕЦЬКИЙ І.І., ШЕБЕШТЕНЬ Е.Г. Вплив інфраструктурного забезпечення інноваційно-інвестиційних процесів на можливості соціально-економічного розвитку сільських територій.....	384
ПЕТРИЧКО М.М. Елементи системи адміністрування.....	388
РУТ'ОВКА, О. У., КАВАТСІЙ, В. М. On one constructive method of the boundary-value problem investigation for the differential equations of the hyperbolic type....	390
ПІГОШ В.А. Дистанційна робота: організаційні аспекти та особливості оплати	391
ПОНЕВАЧ А. І., КОРОЛОВИЧ О.О. Сутність категорії змінного (гнучкого) торгового підприємництва.....	394
ПРИСТАЯ В. В. Взаємодія закладів освіти та виробничих підприємств в умовах сучасного ринку.....	395
ПУПЕНА О.М. Перспективи розподілу процесів в ланцюгу доданої вартості для систем промислової автоматизації.....	397
RENKAS JU. Thermodynamic foundations of capital theory in the development of economic science.....	399
РОСОЛА У.В., РОСОЛА О.А. Сучасний стан ділової активності України.....	401
РОСУЛ Р. В., РОСУЛ О. Р. Еволюція шкіргалантерейних виробів	402
СТАЩУК М., АНДРУСЯК І., ІГНАТИШИН М. До обчислення напружень, викликаних концентрацією водню, у суцільному тілі.....	405
СТАЩУК М., ЛАЗАР В., СТАЩУК Н., ХРОМЕНКО Д. До роботоздатності полімерних труб з порожнистою стінкою в енергозберігаючих технологіях...	407
СТЕГНЕЙ М.І., НЕЙМЕТ В.В. Моделі трансформаційних станів в економіці та бізнесі.....	408
ФЕЄР А.Є. Актуальні завдання розвитку гірських територіальних громад.....	411
ФЕЄР О.В., БЕЗУГЛА О.В. Діловодство як елемент управлінської діяльності...	412
ФОРДЗЮН Ю. І., КАБАЦІЙ В.М. Системний аналіз в енергозбереженні	413
ЧЕРНИЧКО Т. В., ЧЕРНИЧКО С. Ф. Стратегічні аспекти розвитку підприємств малого та середнього бізнесу регіону.....	415
ЧИЗМАР І.І. Сучасний підхід до прогнозування та оцінки потенціалу розвитку кіберспорту.....	418
ЧУЧКА І.М. Логістичний потенціал Закарпаття.....	419

виробничої системи «людина – діяльність – середовище». Досліджувана система має всі ознаки технічної системи (ТС)—сукупність елементів та зв'язків між ними, які утворюють цілісну структуру будь якого об'єкту, що має певне призначення, властивості, ціль використання та корисні функції.

В енергетичній сфері будь-яку технічну систему ТС слід розглядати у невідповідності поведінки системи з її властивостями: безпекою, ефективністю та комфортністю використання (природокористування). З огляду вимог часу протиріччями ТС є також інтереси виробника та споживача.

По цій причині з огляду теорії технічних систем антисистемою АС технічної системи може служити фактичне енергоспоживання та ресурсоспоживання. Енергоощадження, як і ресурсощадження є способами зменшення використання енергії. Енергоощадність, може утворювати свою надсистему НС з відповідними ознаками системи- енергетичної ієрархії. Для них сьогодні передбачені рівні енергозбереження. Майже всі розвинуті країни світу прийняли відповідні законодавчі акти та створили, як загальнодержавні, так і регіональні органи з управління енергозбереженням.

Енергоощадність, і енергоефективність є способами зменшення використання енергії. Однак енергоощадність відрізняється від енергоефективності, яка стосується використання меншої кількості енергії за ту саму послугу.

Проблема енергозбереження тісно переплітається з проблемами енергетики, екології, технічного переозброєння та структурної перебудови всієї економіки. Важливість енергозбереження підтверджується статусом державної політики та державними органами в усіх високорозвинутих країнах, адже центральним та значущим елементом ієрархічної структури ТС, АС, НС «людина-енергозабезпечення – навколишнє середовище» є людина.

Вивчення системних зв'язків людини щодо енергозбереження в міждисциплінарному застосуванні може бути використане в освітній та просвітницькій сферах. Такий підхід сприятиме кращому формуванню культури сталого споживання, як на особистісному рівні, так і в суспільстві. Як наслідок раціональне енергетичне споживання у відповідності з передовими досягненнями науково-технічного прогресу в даній сфері є запорукою енергетичної безпека держави.

УДК 334.012.61-022.51

ЧЕРНИЧКО Т. В.
Мукачівський державний університет
ЧЕРНИЧКО С. Ф.

Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ РЕГІОНУ

Підприємства малого та середнього бізнесу займають важливе місце у соціально-економічному розвитку як країни, так і регіону. Цей сектор економіки

забезпечує ринок товарами та послугами, сприяє здоровій конкуренції, задоволенню споживчого попиту населення та створенню нових робочих місць. Саме підприємства малого та середнього бізнесу є фундаментальною основою у формуванні середнього класу.

Серед країн, чий досвід у сфері стратегії розвитку підприємств малого та середнього бізнесу, що і призвело до успішного підняття соціально-економічного стану регіонів та забезпечення високого рівня зайнятості населення, можна виділити Польщу, Німеччину, Великобританію.

Державна стратегія розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в Польщі. Стратегічні документи та система регулювання малого бізнесу в цій країні відповідають основним документам ЄС, таким як Лісабонська стратегія чи Small Business Act.

До найважливіших документів з питань стратегічного розвитку підприємств малого та середнього бізнесу Польщі відносяться, зокрема: Стратегія розвитку країни, Національні стратегічні основи співвідношення, Збірник про сприяння розвитку підприємництва [1]. Серед сукупності напрямів розвитку підприємств малого та середнього бізнесу цієї країни потрібно виділити: спрощення адміністративних процедур та зменшення адміністративних навантажень, збільшення доступності зовнішніх джерел фінансування, просування експорту і збільшення інноваційності підприємств, поліпшення співробітництва між ними.

В межах прийнятих республіканських програм розвитку підприємства малого та середнього бізнесу можуть звертатися з заявками про додаткове фінансування як на проекти, що мають інвестиційний чи навчальний характер, на дослідження і розвиток, так і за консультативною допомогою. На відміну від республіканських програм, які надають перевага інноваційним проектам, регіональні програми розвитку спрямовані на задоволення потреб менших підприємств, що здійснюють більш прості інвестиційні проекти.

Державна стратегія розвитку малого бізнесу орієнтована на виконання наступних завдань [1]: підвищення інноваційності нових підприємств; активізацію розвитку малого бізнесу в східних районах країни; вдосконалення системи навчання і підготовки кадрів для малого підприємництва; сприяння в пошуку фінансових джерел для бізнесу; дерегулювання економіки та мінімізацію бюрократичних процедур; сприяння експортній діяльності малих підприємств.

Ефективними стратегічними інструментами, які використовуються для активізації розвитку підприємництва в Польщі є [1]: спеціальні економічні зони; промислові і технологічні парки; інкубатори підприємництва; кластери; позичкові і гарантійні фонди; підтримка місцевих ініціатив.

Державна стратегія розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в Німеччині. В Німеччині рішення щодо формування стратегії розвитку підприємств малого та середнього бізнесу приймають органи влади на рівні федерації, федеральних земель, міських і земельних округів. Важливі функції по

підтримці малого бізнесу передані інститутам публічного права, зокрема спеціалізованим банкам та торгово-промисловим палатам.

Державна стратегія розвитку підприємств малого та середнього бізнесу реалізується за такими напрямками [2]: забезпечення умов для розвитку і кількісного росту «середнього класу»; підвищення зацікавленості молоді у підприємницькій діяльності; створення навчальної бази при вищих і середніх навчальних закладах для навчання і практичної підготовки молоді до активної підприємницької діяльності; посилення фінансової допомоги і технічного сприяння початкуючим підприємствам для забезпечення їх стійкого розвитку і подальшого росту; зниження бюрократичних бар'єрів, полегшення доступу до ресурсів і нових технологій; стимулювання ділового та інноваційного потенціалу сектору малих підприємств у сфері НДДКР шляхом переважного застосування заходів непрямої підтримки.

Основними програмними документами, які визначають розвиток підприємств малого та середнього бізнесу є Програма стимулювання збережень для відкриття власної справи і Концепція по розвитку науково-технічної політики по відношенню до підприємств малого бізнесу.

Державна стратегія розвитку підприємств малого та середнього бізнесу у Великобританії. Основною державною інституцією, яка займається питаннями розвитку підприємств малого та середнього бізнесу є Міністерство торгівлі та промисловості, в складі якого утворений спеціальний орган з підтримки і розвитку малих підприємств The Small Business Service (SBS). При Міністерстві функціонує Стратегічна рада малих і середніх підприємств. Завданням SBS є: представлення інтересів та потреб малого бізнесу в уряді, розвиток і обслуговування системи підтримки малого бізнесу, пропаганда підприємництва в суспільстві, скорочення бюрократичних бар'єрів [2].

Державна стратегія розвитку підприємств малого та середнього бізнесу передбачає: підвищення культури підприємництва і ділових відносин; активізація процесів зародження нових підприємств, створення умов для їх прискореного розвитку і подальшого розвитку; поліпшення доступу до фінансових ресурсів; розвиток підприємництва в депресивних районах і в окремих соціальних групах; залучення підприємництва до активного використання державних служб (інформація, маркетинг, держзамовлення, фінансування, експорт тощо); розробка ефективних заходів державної політики і регулювання підприємницької діяльності; підвищення рівня дослідження ринку малого і середнього бізнесу та оцінки його стану.

Серед програм розвитку необхідно виділити: програми консультування нових і діючих фірм (передбачає впровадження регіоналах програм розвитку); програми надання фінансової допомоги (бізнесу і муніципалітетам); регіональні програми допомоги дрібним фірмам в Шотландії, Уельсі, Північній Ірландії; програми, що стимулюють експортну діяльність дрібних фірм.

Державна стратегія розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в Україні.

Основними нормативними документами, які регламентують стратегічні аспекти розвитку підприємств малого та середнього бізнесу є: Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [3]; Закон України «Про засади державної регіональної політики» [4]; Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України» [5]; Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695 [6].

Метою Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва в Україні є сприяння розвитку підприємств малого та середнього бізнесу в Україні, створення сприятливих умов для відкриття, ведення і зростання бізнесу шляхом консолідації зусиль усіх зацікавлених сторін, що забезпечить соціально-економічний розвиток країни та підвищить рівень життя населення.

Література

1. Бондарчук М.Ю. Системи підтримки малого підприємництва в Україні та Республіці Польща. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. № 9. С. 80-84.
2. Деренко О. А. Міжнародний досвід державного регулювання та підтримки малого підприємництва. Бізнес Інформ. 2012. № 5. С. 95-97.
3. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
4. Закон України «Про засади державної регіональної політики». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>
5. Закон України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text>
6. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text>

УДК 004.9: 004.415.2

ЧИЗМАР І.І.
Мукачівський державний університет

СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ОЦІНКИ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ КІБЕРСПОРТУ

Процеси виробничо-господарської діяльності кіберспортивних організацій всередині цільових формальних груп видавця/розробника кіберспортивної гри та спорідненість за ними скеровуються комплексом взаємопов'язаних ресурсів та здатностей щодо їх використання для підвищення спроможностей кіберспортивних організацій до їх еволюціонування. Такий потенціал становить базову категорію прогнозування та оцінки еволюціонування виробничо-господарської діяльності кіберспортивних організацій.

Для прогнозування та оцінки потенціалу розвитку кіберспорту нами пропонується підхід, що ґрунтується на методах динамічного програмування, що орієнтоване на розв'язання багатокрокових задач оптимального управління

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>